

Wärtsilä Oyj Abp

Tilinpäätöstiedote

Tammikuu–joulukuu 2016

Hyvä neljäs vuosineljännes tuki tyydyttävää suoritusta

Keskeistä neljänneltä neljännekseltä

- Tilauskertymä laski 6% 1.324 milj. euroon (1.403)
- Liikevaihto laski 2% 1.559 milj. euroon (1.590)
- Tilaus-laskutusuhde 0,85 (0,88)
- Vertailukelpoinen liiketulos kasvoi 253 milj. euroon eli 16,3% liikevaihdosta (215 milj. euroa ja 13,5%)
- Tulos/osake 0,87 euroa (0,79)
- Liiketoiminnan rahavirta kasvoi 235 milj. euroon (176)

Keskeistä katsauskaudelta tammi-joulukuu 2016

- Tilauskertymä oli vakaat 4.927 milj. euroa (4.932)
- Liikevaihto laski 5% 4.801 milj. euroon (5.029)
- Tilaus-laskutusuhde 1.03 (0.98)
- Vertailukelpoinen liiketulos laski 583 milj. euroon eli 12,1% liikevaihdosta (612 milj. euroa ja 12,2%)
- Tulos/osake laski 1,79 euroon (2,25)
- Liiketoiminnan rahavirta kasvoi 613 milj. euroon (255)
- Tilauskanta laski 4% ja oli kauden lopussa 4.696 milj. euroa (4.882)
- Osingon ehdotetaan nousevan 8% 1.30 euroon per osake (1.20). Yleistyvän käytännön mukaisesti, osinko maksetaan kahdessa samansuuruisessa erässä maaliskuussa ja syyskuussa.

Wärtsilän näkymät vuodelle 2017

Wärtsilä on muuttanut ohjeistuspolitiikkaansa toimialan käytännön mukaiseksi vuodesta 2017 alkaen. Wärtsilä lopettaa numeerisen taloudellisen ohjeistuksen antamisen liikevaihdon ja liiketuloksen kehityksestä. Sen sijaan Wärtsilän ohjeistus perustuu kysynnän kehitystä koskeviin odotuksiin yhtiön markkinoilla. Lisäksi Wärtsilä antaa edelleen joitakin taloudellisia tietoja, kuten arvion tilauskannan toimituksista kuluvan vuoden aikana, sekä keskeistä tietoa asioista, jotka voivat vaikuttaa kannattavuuden kehitykseen.

Wärtsilän palvelujen ja ratkaisujen kysynnän odotetaan pysyvän vuonna 2017 suhteellisen muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Liiketoiminnoittain tarkasteltuna kysynnän odotetaan olevan:

- Vankka Services-liiketoiminnassa, jossa valituilla alueilla ja segmenteillä on nähtävissä kasvumahdollisuuksia.
- Vankka Energy Solutions -liiketoiminnassa, sillä kehittyvien markkinoiden sähkön kysyntä on kasvussa ja käynnissä on maailmanlaajuinen muutos kohti uusiutuvia energialähteitä, mikä tukee hajautetun, joustavan ja kaasuun perustuvan voimantuotannon tarvetta.
- Vaimea Marine Solutions -liiketoiminnassa. Vaikka matkustajalaivojen näkymät säilyvät myönteisinä, kauppalaiva-, kaasunkuljetus- ja offshore-segmentit kärsivät yhä ylikapasiteetista, hitaasta kaupankäynnin kasvusta ja asiakkaiden taloudellisista rajoitteista.

Wärtsilän tämänhetkisestä tilauskannasta on määrä toimittaa vuoden 2017 aikana 3.143 milj. euroa (3.097), joka kattaa pääasiassa Marine Solutions ja Energy Solutions -liiketoimintojen toimituksia. Wärtsilä keskittyy jatkossakin tehokkuuden parantamiseen, minkä odotetaan osittain tasapainottavan merenkulun markkinoiden alhaisempia volyymeja. Hinnoittelu Energy Solutions -liiketoiminnan markkinoilla on tasaantunut, mutta viime vuosien kilpailutilanne vaikuttaa yhä tilauskantaan. Services-liiketoiminnan hyvän kehityksen odotetaan jatkuvan.

Jaakko Eskola, konsernijohtaja

“Ylsimme vuoden 2016 tarkistettuihin tavoitteisiin niin liikevaihdon kuin kannattavuuden osalta onnistuneiden toimitusten, Services-liikevaihdon kasvun ja viimeisellä neljänneksellä tapahtuneen projektijakauman parantumisen ansiosta. Olen tyytyväinen kassavirran myönteiseen kehitykseen, joka oli pitkälti käyttöpääoman hallinnan tehostamisen ansiota.

Meritse tapahtuvan kaupan heikko kasvu, öljyn ja kaasun matalat hinnat sekä asiakkaiden taloudelliset haasteet rasittivat meriteollisuuden liiketoimintaa koko vuoden ajan. Tämän vuoksi alustilaukset laskivat poikkeuksellisen alhaiselle tasolle. Wärtsilän tilauskertymä kehittyi hyvin huomioiden nämä haasteet. Myönteistä kehitystä siivitti pääasiassa energiamarkkinoiden positiivinen vire. Sähkön kysynnän kasvu ja energiapolitiikoissa tapahtuneet muutokset vauhdittivat Wärtsilän energiantuotantoratkaisujen kysyntää niin kehittyvillä markkinoilla kuin teollisuusmaissa. Etenkin offshore-palvelujen markkinoilla koetuista haasteista huolimatta Services-liiketoiminnan kehitys oli vankkaa.

Wärtsilässä on käynnissä mittava digitalisoituminen. Olen innoissani tästä muutoksesta, jonka myötä pystymme kehittämään tarjontaa asiakkaille ja tehostamaan omaa toimintaamme. Luodaksemme vahvat edellytykset Wärtsilän digitalisoitumisen onnistumiselle nimitimme kuluneen vuoden aikana johtokuntaan digijohtajan sekä hankimme Eniramin. Jatkossa tavoitteemme on muokata markkinoita keräämällä ja käyttämällä dataa tehokkaasti.

Odotamme liiketoimintaympäristömme pysyvän pitkälti muuttumattomana vuonna 2017. Meillä on hyvät valmiudet hyödyntää nykyisiä kehitystrendejä, joissa painottuvat parempi hyötysuhde ja muuttuvat energian tarpeet. Jatkamme työtä saavuttaaksemme pitkän aikavälin kannattavan kasvun tavoitteemme.”

Avainluvut

MEUR	10-12/2016	10-12/2015	Muutos	1-12/2016	1-12/2015	Muutos
Tilaukertymä	1 324	1 403	-6%	4 927	4 932	0%
Tilaukanta kauden lopussa				4 696	4 882	-4%
Liikevaihto	1 559	1 590	-2%	4 801	5 029	-5%
Liiketulos ¹	231	202	15%	532	587	-9%
% liikevaihdosta	14,8	12,7		11,1	11,7	
Vertailukelpoinen liiketulos	253	215	18%	583	612	-5%
% liikevaihdosta	16,3	13,5		12,1	12,2	
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	262	224	17%	618	643	-4%
% liikevaihdosta	16,8	14,1		12,9	12,8	
Tulos ennen veroja	226	199	14%	479	553	-13%
Tulos/osake, euroa	0,87	0,79		1,79	2,25	
Liiketoiminnan rahavirta	235	176		613	255	
Korolliset nettovelat kauden lopussa				150	372	
Bruttoinvestoinnit				146	346	
Nettovelkaantumisaste				0,07	0,17	

¹ Vuoden 2016 neljännen neljänneksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät 22 milj. euroa (11) rakennejärjestelykuluja. Vertailukauden erät sisältävät myös 3 milj. euroa yritysostoihin liittyviä kuluja ja muita kustannuksia. Katsauskaudella tammi-joulukuu 2016 rakennejärjestelykulut olivat 48 milj. euroa (19), ja muut kustannukset 3 milj. euroa (6).

Markkinakehitys

Energy Solutions

Aktiviteetti parantunut voimantuotannon markkinoilla

Tunnelmat voimantuotannon markkinoilla vahvistuivat vuoden 2016 aikana. Toiminta oli aktiivista kehittyvillä markkinoilla, joilla sähkön kysynnän kasvu lisäsi kiinnostusta Wärtsilän ratkaisuja kohtaan. Energiapolitiikan muutokset ja uusiutuvan voimantuotannon kasvu edistivät voimalaitosinvestointeja sekä kehittyvillä markkinoilla että teollisuusmaissa. Vaikka monilla alueilla nähtiin myönteistä kehitystä, kilpailu pysyi tiukkana maailmanlaajuisesti.

Energy Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Vuoden 2016 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien, 500 MW:n suuruusluokkaan yltävien voimalaitosten maailmanlaajuiset tilaukset olivat yhteensä 17,4 GW (17,0). Kasvua oli 2% edellisvuoteen verrattuna. Wärtsilän markkinaosuus kasvoi 15%:iin (10). Maailmanlaajuisiin tilauksiin on laskettu mukaan kaikki yli 5 MW:n kaasuturbiinit ja Wärtsilän voimalaitokset.

Marine Solutions

Heikko merenkulun markkinaympäristö

Vuonna 2016 sopimukset uusien alusten rakentamisesta vajosivat poikkeuksellisen alhaisiksi, sillä vuoden aikana kirjattiin vain 537 sopimusta vuoden 2015 1,836 sopimukseen verrattuna. Haasteet johtuivat pääasiassa ylikapasiteettista, matalista öljyn ja kaasun hinnoista sekä heikoista rahtihinnoista perinteisellä kauppalaiva-, offshore- ja kaasunkuljetusalussegmentillä.

Vaikka yleiset tunnelmat merenkulun markkinoilla olivat heikot läpi vuoden, aktiviteetti pysyi hyvällä tasolla tietyillä erikoistuneilla segmenteillä. Risteilyalusten kysyntä oli erityisen vahvaa aluskannan laajennusohjelmien ansiosta. Ikääntyvä aluskanta, suunniteltujen uusien lainsäädäntöjen voimaantulo ja uudisrakentamisen alhaiset hinnat tukivat tilauksia lauttasegmentillä. Ro-ro-segmentillä suotuisat päivä- ja rahtihinnat tukivat myös uusien alusten kysyntää.

Risteilyalusten osuuden kasvaminen alustilausten jakaumassa on hyödyttänyt eurooppalaisia telakoita. Kompensoiduissa bruttorekisteritonneissa mitattuna Italian 11%:n ja Saksan 10%:n osuus vahvistetuista sopimuksista oli keskimääräistä korkeampi. Kiina säilytti asemansa suurimpana laivanrakennusmaana 36%:lla vahvistetuista sopimuksista, kun taas Etelä-Korean osuus laski 16%:iin. Japanin osuus oli 11%. Alhaiset alustilaukset ovat johtaneet konsolidointiin suurten laivanrakennusmaiden telakoiden keskuudessa.

Marine Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Wärtsilän keskinopeiden päämoottoreiden markkinaosuus oli 51% (50% edellisen neljänneksen lopussa). Apumoottoreiden markkinaosuus oli 18% (16% edellisen neljänneksen lopussa). Wärtsilällä on vahva asema myös muissa keskeisissä tuotteissa ja ratkaisuisissa, kuten sähkö- ja automaatiojärjestelmissä sekä kaasujärjestelmissä.

Services

Vankkaa aktiviteettia huoltomarkkinoilla

Huoltomarkkinoilla aktiviteetti oli vankkaa vuonna 2016. Merenkulun markkinoilla alhaiset öljyn hinnat vaikuttivat offshore-huollon kysyntään läpi vuoden, ja alhaiset rahtihinnat hidastivat huoltokysyntää kauppalaivasegmentillä toisella vuosipuoliskolla. Risteilyalussegmentti kehittyi hyvin, erityisesti loppuvuotta kohti. Maailmanlaajuinen taloudellinen epävarmuus vaikutti yhä pitkäaikaisten sopimusten kiinnostavuuteen voimantuotannon markkinoilla. Voimalaitosten ylläpitohuollon kysyntä pysyi kuitenkin hyvällä tasolla läpi vuoden.

Wärtsilän asennettu laitekanta koostuu potkureista, moottoreista ja muista tuotteista. Vuoden 2016 lopussa Wärtsilän moottorikanta oli noin 180.000 MW, joista nelitahtimoottoreiden osuus oli noin 65% ja kaksitahtimoottoreiden noin 35%.

Tilaukset

Neljännän neljänneksen tilaukset

Wärtsilän neljännän neljänneksen tilaukset olivat yhteensä 1.324 milj. euroa (1.403), laskua oli 6% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Neljännän neljänneksen tilaus-laskutusuhde oli 0,85 (0,88).

Energy Solutions -liiketoiminnan tilaukset neljännellä neljänneksellä olivat 501 milj. euroa (366), mikä oli 37% enemmän kuin edellisvuoden vastaavalla jaksolla. Merkittäviin tilauksiin kuuluivat sopimukset 100 MW:n joustavan lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksen toimituksesta Saksaan ja 135 MW:n voimalaitostoimitus Indonesiaan, mikä on maan ensimmäinen kombivoimalaitos.

Marine Solutions -liiketoiminnan neljännän neljänneksen tilaukset olivat 258 milj. euroa (465), laskua oli 45% edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Sekä matkustajalaiva- että perinteinen kauppalaivasegmentti olivat aktiivisia, ja ensimmäisen osuus neljännän neljänneksen tilaukset oli 25% ja jälkimmäisen 24%. Merivoimien osuus oli 18%, kaasunkuljetussegmentin 10%, erikoisalusten 8%, offshore-segmentin 3% ja muiden osuus 12% tilaukset.

Services-liiketoiminnan neljännän neljänneksen tilaukset olivat vakaat 565 milj. euroa (572), mitä tuki voimalaitoshuollon parantunut kysyntä. Neljänneksellä solmittuihin pitkäaikaisiin huoltosopimuksiin kuului viisivuotinen huolto- ja kunnossapitosopimus kahteen voimalaitokseen, jotka Indonesian valtion sähkölaitos PT PLN tilasi joulukuussa.

Katsauskauden tilaukset

Katsauskaudella tammi-joulukuu 2016 Wärtsilän tilaukset olivat vakaat 4.927 milj. euroa (4.932). Tilaus-laskutusuhde oli katsauskaudella 1,03 (0,98).

Energy Solutions -liiketoiminnan tilaukset olivat katsauskaudella 1.448 milj. euroa (1.009), kasvua oli 43% viime vuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Tilauksia kertyi aktiivisimmin Aasiassa ja Amerikoissa. Kysyntä oli erityisen vahvaa Argentiinassa: Wärtsilä sai tilaukset seitsemästä projektista, joiden yhteenlaskettu teho on yli 500 MW. Muihin strategisesti merkittäviin tilauksiin kuului 225 MW:n voimalaitos, jolla tuotetaan säätövoimaa Dentonin kaupungille Yhdysvaltain Teksasissa.

Marine Solutions -liiketoiminnan katsauskauden tilaukset laski 20% 1.285 milj. euroon (1.599). Merenkulun päästö määräysten voimaantulon lähestyminen tuki kaasukäyttöisten alusten kysyntää etenkin laivasegmentillä. Vuoden aikana Wärtsilä sai tilauksia, jotka koskivat Välimeren ensimmäisen LNG-käyttöisen matkustajalautan suunnittelua ja LNG-propulsioalusteiden toimittamista sekä täysin integroidun propulsioalusteiden toimittamista Yhdistyneiden kuningaskuntien ensimmäisiin monipolttoaineella käyviin ro-ro-matkustajalautoihin. Muihin merkittäviin tilauksiin kuului sopimus höyrystysjärjestelmästä FSRU-konversioprojektiin, jonka Höegh LNG aikoo tehdä modernille LNG-alukselle. Sähkö- ja automaatiojärjestelmien tilaukset kehittyivät hyvin läpi vuoden. Matkustajalaivojen osuus katsauskauden tilaukset oli 38%. Perinteisen kauppalaivasegmentin osuus oli 20% ja kaasunkuljetussegmentin 13%. Merivoimien osuus tilaukset oli 10%, erikoisalusten 9% ja offshore-segmentin 3%. Muiden tilausten osuus oli 7%.

Services-liiketoiminnan katsauskauden tilaukset olivat 2.194 milj. euroa (2.324). Kuuden prosentin lasku johtui

pääasiassa haasteista tietyillä offshore-markkinoilla, hidastuneesta aktiviteetista perinteisellä kauppalaivasegmentillä sekä uusien pitkäaikaisten sopimusten solmimisen viivästyisestä.

Tilaukertymä liiketoiminnoittain

MEUR	10-12/2016	10-12/2015	Muutos	1-12/2016	1-12/2015	Muutos
Energy Solutions	501	366	37%	1 448	1 009	43%
Marine Solutions	258	465	-45%	1 285	1 599	-20%
Services	565	572	-1%	2 194	2 324	-6%
Tilaukertymä yhteensä	1 324	1 403	-6%	4 927	4 932	0%

Tilaukertymä Energy Solutions

MW	10-12/2016	10-12/2015	Muutos	1-12/2016	1-12/2015	Muutos
Öljy	427	221	93%	1 929	1 303	48%
Kaasu	531	528	1%	1 584	1 132	40%
Tilaukertymä yhteensä	958	749	28%	3 513	2 436	44%

Tilaukertymä yhteisyrityksissä

Eteläkorealaisen yhteisyrityksen Wärtsilä Hyundai Engine Company Ltd:n sekä kiinalaisten yhteisyritysten Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd:n ja CSSC Wärtsilä Engine Company Ltd:n tilaukertymä katsauskaudella tammi-joulukuu 2016 oli yhteensä 62 milj. euroa (182). Näiden yhteisyritysten tulos kirjataan osuutena osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Tilaukanta

Katsauskauden lopussa Wärtsilän tilaukanta oli 4.696 milj. euroa (4.882), laskua oli 4%. Energy Solutions -tilaukanta kasvoi 23% ja oli 1.680 milj. euroa (1.366). Marine Solutions -tilaukanta laski 21% 2.017 milj. euroon (2.558). Services-liiketoiminnan tilaukanta oli 999 milj. euroa (958), kasvua oli 4%.

Tilaukanta liiketoiminnoittain

MEUR	31.12.2016	31.12.2015	Muutos
Energy Solutions	1 680	1 366	23%
Marine Solutions	2 017	2 558	-21%
Services	999	958	4%
Tilaukanta yhteensä	4 696	4 882	-4%

Liikevaihto

Wärtsilän neljännen neljänneksen liikevaihto laski 2% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna ja oli 1.559 milj. euroa (1.590). Energy Solutions -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 11% 414 milj. euroon (374). Marine Solutions -liiketoiminnan liikevaihto oli 509 milj. euroa (598), laskua oli 15% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Services-liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 3% yhteensä 636 milj. euroon (619).

Tammi-joulukuun 2016 liikevaihto kehittyi ohjeistuksen mukaisesti. Liikevaihdon 5%:n lasku 4.801 milj. euroon (5.029) johtui pääosin viime vuotta alhaisemmista voimalaitostoimituksista. Energy Solutions -liiketoiminnan liikevaihto oli 943 milj. euroa (1.126), laskua oli 16%. Marine Solutions -liiketoiminnan liikevaihto laski 3% 1.667 milj. euroon (1.720). Services-liiketoiminnan liikevaihto oli vakaat 2.190 milj. euroa (2.184) huoltoprojektien liikevaihdon kasvun ansiosta. Energy Solutions -liiketoiminnan osuus kokonaisliikevaihdosta oli 20%, Marine Solutions -liiketoiminnan 35% ja Services-liiketoiminnan 46%.

Wärtsilän vuoden 2016 tammi-joulukuun liikevaihdosta noin 67% oli euromääräistä, 20% Yhdysvaltain dollareita, ja loppu jakautui usean valuutan kesken.

Liikevaihto liiketoiminnoittain

MEUR	10-12/2016	10-12/2015	Muutos	1-12/2016	1-12/2015	Muutos
Energy Solutions	414	374	11%	943	1 126	-16%
Marine Solutions	509	598	-15%	1 667	1 720	-3%
Services	636	619	3%	2 190	2 184	0%
Liikevaihto yhteensä	1 559	1 590	-2%	4 801	5 029	-5%

Liiketoiminnan tulos ja kannattavuus

Neljännen neljänneksen liiketulos oli 231 milj. euroa (202), mikä vastaa 14,8% liikevaihdosta (12,7). Vertailukelpoinen liiketulos oli 253 milj. euroa (215) eli 16,3% liikevaihdosta (13,5). Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 22 milj. euroa rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja (11). Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi myös 3 milj. euroa yritystostoihin liittyviä kuluja ja muita kustannuksia. Vertailukelpoinen oikaistu EBITA oli 262 milj. euroa (224) eli 16,8% liikevaihdosta (14,1). Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot olivat 9 milj. euroa (9).

Katsauskauden tammi-joulukuu 2016 liiketulos oli 532 milj. euroa (587). Tämä on 11,1% liikevaihdosta (11,7). Lasku edellisvuoteen verrattuna johtui pääasiassa rakennejärjestelykuluista ja alhaisemmista voimalaitostoimituksista. Vertailukelpoinen liiketulos oli 583 milj. euroa (612) eli 12,1% liikevaihdosta (12,2) ja on siten linjassa arviolta 12%:n kannattavuusohjeistuksen kanssa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 51 milj. euroa (25), joista 48 milj. euroa (19) liittyi uudelleenjärjestelyohjelmiin ja 3 milj. euroa (6) yritystostoihin liittyviin kuluihin ja muihin kustannuksiin. Vertailukelpoinen oikaistu EBITA oli 618 milj. euroa (643) eli 12,9% liikevaihdosta (12,8). Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot olivat 35 milj. euroa (32).

Katsauskaudella tammi-joulukuu 2016 rahoituserät olivat -53 milj. euroa (-34). Toisella neljänneksellä tehdyt Winterthur

Gas & Diesel -kaksitahtiyhteisyyden myyntiin ja muihin saataviin liittyvät alaskirjaukset vaikuttivat negatiivisesti rahoituseriin. Nettokorot olivat -11 milj. euroa (-12). Tulos ennen veroja oli 479 milj. euroa (553). Katsauskauden verot olivat 123 milj. euroa (124), mikä vastaa 25,6%:n efektiivistä verokantaa (22,5). Tilikauden tulos oli 357 milj. euroa (451). Osakekohtainen tulos oli 1,79 euroa (2,25, joka sisältää 0,11 lopetetuista toiminnoista), ja osakekohtainen oma pääoma oli 11,60 euroa (11,16). Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) oli 17,1% (21,0). Oman pääoman tuotto (ROE) oli 15,6% (20,2).

Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

MEUR	10-12/2016	10-12/2015	1-12/2016	1-12/2015
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	262	224	618	643
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-9	-9	-35	-32
Vertailukelpoinen liiketulos	253	215	583	612
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-22	-13	-51	-25
Liiketulos	231	202	532	587

Rahavirta, tase ja rahoitus

Wärtsilän neljännen neljänneksen liiketoiminnan rahavirta oli 235 milj. euroa (176). Tammi-joulukuun 2016 liiketoiminnan rahavirta oli 613 milj. euroa (255). Nettokäyttöpääoma katsauskauden lopussa oli 490 milj. euroa (543), laskua oli 50 milj. euroa edellisen neljänneksen loppuun verrattuna. Saatujen ennakoiden määrä oli kauden lopussa 516 milj. euroa (564). Saatut ennakot olivat 626 milj. euroa edellisen neljänneksen lopussa. Rahavarat kauden lopussa olivat 472 milj. euroa (334) ja vahvistetut ja käyttämättömät luottolimiittisopimusohjelmat 640 milj. euroa (679).

Wärtsilällä oli joulukuun 2016 lopussa korollisia lainoja yhteensä 629 milj. euroa (724). Lyhytaikaiset lainat, jotka eräänntyvät seuraavan 12 kuukauden sisällä, olivat yhteensä 108 milj. euroa. Pitkäaikaiset lainat olivat 520 milj. euroa. Korollisen lainapääoman nettomäärä oli 150 milj. euroa (372) ja nettovelkaantumisasaste oli 0,07 (0,17).

Konsernin maksuvalmius

MEUR	31.12.2016	31.12.2015
Rahavarat	472	334
Käyttämättömät vahvistetut luottolimiittisopimukset	640	679
Maksuvalmius	1 112	1 013
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	23	20
Yritystodistukset vähennettynä	-	130
Maksuvalmius poislukien yritystodistukset	1 112	883
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	23	18

Lainaportfolion keskimääräinen takaisinmaksuaika 31.12.2016 oli 42 kuukautta ja pitkäaikaisten lainojen 43 kuukautta.

Investoinnit

Katsauskauden tammi-joulukuu 2016 tuotannolliset, logistiset ja informaatioteknologian investoinnit olivat 55 milj. euroa (79). Yritysosto- ja yhteisyritysinvestoinnit olivat 91 milj. euroa (267). Lukuihin sisältyvät vuonna 2016 tehdyt Eniram- ja American Hydro -yrityshankinnat sekä vuonna 2015 tehdyn Marine Systems Internationalin yrityshankinta. Katsauskauden poistot olivat 138 milj. euroa (124).

Vuoden 2017 tuotannollisten, logististen ja informaatioteknologisten investointien odotetaan olevan poistoja alemmalla tasolla.

Strategia

Wärtsilä tähtää kannattavaan kasvuun tarjoamalla edistyksellistä teknologiaa ja elinkaariratkaisuja merenkulku- ja energia-alan asiakkaille.

Ympäristötietoisuuden lisääntyminen ja muuttuvat energiatarpeet vaikuttavat asiakkaidemme tapaan toimia. Integroitujen palvelujemme ja tuotteidemme ansiosta pystymme vastaamaan erinomaisesti nykypäivän energiatehokkaiden, innovatiivisten ja joustavien ratkaisujen kysyntään. Monipolttoainetuotteemme ja nesteytettyyn maakaasuun perustuvat ratkaisumme ovat alan johtavia, ja vastaavat kaasupohjaisten teknologioiden kasvavaan kysyntään. Luomme kasvua hyödyntämällä projektinhallintaamme ja teknistä osaamistamme, joiden ansiosta voimme tarjota asiakkaillemme uusia, innovatiivisia ratkaisuja. Digitaalinen muutoksemme tarjoaa asiakkaillemme lisäarvoa ja optimoi suorituskykyämme. Kasvutavoitteitamme tukee ylivertainen globaali huoltoverkostomme.

Tuotannossa ja toimitusketjun hallinnassa etsimme jatkuvasti uusia keinoja pitää yllä laatua ja kustannustehokkuutta – usein yhdessä tärkeimmillä kasvumarkkinoillamme toimivien alan johtavien yhteistyökumppanien kanssa. Panostamme digitalisaatioon ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen markkinoiden tarpeiden mukaisesti. Luomme siten vahvan perustan, joka turvaa asemamme johtavana markkinainnovaatioiden kehittäjänä ja vahvistaa sitä entisestään. Tällainen innovaatiokulttuuri sekä turvallisuuden, monimuotoisuuden ja korkeiden eettisten periaatteiden korostaminen vetävät puoleensa ammattitaitoisia ja sitoutuneita työntekijöitä ja tekevät organisaatiostamme erittäin suorituskykyisen. Yrittäjähenkemme, asiakaskeskeisyytemme ja intohimomme tehdä asiat oikein luovat uusia mahdollisuuksia ja ympäristömyötäisiä ratkaisuja sekä arvoa kaikille sidosryhmillemme.

Strategiset toimenpiteet, yrityshankinnat, yhteisyritykset ja tuotannon jalanjälki

Maaliskuussa Wärtsilä ja China State Shipbuilding Corporation allekirjoittivat aiesopimuksen uuden yhteisyrityksen perustamisesta. Yhteisyritys tulee keskittymään merenkulun sovelluksiin Kiinan kasvavilla sähkö- ja automaattoratkaisumarkkinoilla.

Maaliskuussa Wärtsilä ilmoitti myös suorittaneensa testausprosessejaan koskevan sisäisen tarkastuksen, joka toi esille

pieniä poikkeamia polttoaineenkulutusta mittaavissa testeissä, jotka tehtiin tietyille merimoottoreille ennen tuotteiden toimittamista asiakkaille. Wärtsilä on ollut yksitellen yhteyksissä asiakkaisiinsa ja tarkastanut kaikki testausprosessinsa sekä sisäisten että ulkoisten resurssien toimesta varmistaakseen uudet, läpinäkyvämmät prosessit ja tarkastukset. Asian taloudellinen vaikutus ei ole ollut merkittävä.

Huhtikuussa Wärtsilä ilmoitti lähtevänsä mukaan aurinkoenergialiiketoimintaan tarjoamalla suuria, yli 10 megawatin aurinkovoimaloita sekä hybridivoimaloita, joissa Wärtsilän polttomoottorit yhdistetään PV-aurinkopaneeleihin. Molempia ratkaisuja tarjotaan kokonaistoimituksena.

Kesäkuussa Wärtsilä ilmoitti ostavansa suomalaisen teknologiayrityksen Eniramin, joka tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan ja analytiikan ratkaisuja. Eniram vahvistaa Wärtsilän digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista, erityisesti data-analytiikan, mallintamisen sekä suorituskyvyn optimoimisen alueilla. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Wärtsilä ilmoitti myös ostavansa yhdysvaltalaisen American Hydron, joka on laajojen laitemodernisointien sekä palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalla. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 30.6.2016.

Toisen neljänneksen aikana Wärtsilä siirsi 30%:n vähemmistöosuutensa Winterthur Gas & Diesel (WinGD) -kaksitahtiyhteisyrityksestä China State Shipbuilding Corporationille (CSSC). Sopimuksen seurauksena CSSC omistaa WinGD:stä 100 prosenttia. Wärtsilä teki WinGD-osakkeiden myyntiin liittyvän 21 milj. euron alaskirjauksen, joka kirjattiin vuoden 2016 toisen neljänneksen rahoituseriin.

Heinäkuussa Wärtsilä ilmoitti aloittavansa yhteistyön yhdysvaltalaisen Greensmith Energyn kanssa vahvistaakseen energijärjestelmäintegraatiokykyjään entisestään. Greensmith Energy on johtava toimija energiavarastointiohjelmistoissa ja integrointipalveluissa ja se tarjoaa hybridienergijärjestelmissä tarvittavia optimointiohjelmistoja.

Joulukuussa Wärtsilä allekirjoitti tuotantolisenssisopimuksen Kiinan Jiujiangissa sijaitsevan, China State Shipbuilding Corporationin (CSSC) tytäryhtiön, Jiujiang Precision Measuring Technology Research Institutien kanssa. Kahdensuuntainen sopimus antaa CSSC:lle mahdollisuuden käyttää Wärtsilä Aquarius EC -painolastiveden käsittelyjärjestelmien teknologiaa (BWMS) ja oikeudet valmistaa järjestelmiä lisenssillä asiakkailleen. Wärtsilä saa puolestaan pääsyn CSSC:n uuteen tuotantolaitokseen, mikä tukee Wärtsilän asiakkaiden painolastiveden käsittelyjärjestelmien kysynnän ja tarjonnan tarpeita.

CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co. Ltd -yhtiön tehtaan rakentaminen Shanghain Lingangiin saatiin päätökseen neljännellä neljänneksellä. Tehdas vihittiin käyttöön 9.1.2017.

Wärtsilä on sitoutunut edistämään nesteytetyn maakaasun (LNG) käyttöä merenkulun ja energia-alan polttoaineena. Heinäkuussa Wärtsilä perusti muiden merenkulkuteollisuuden johtavien toimijoiden kanssa SEA/LNG-nimisen yhteenliittymän. Sen tavoitteena on purkaa esteitä, jotka hankaloittavat LNG:n käyttöä merenkulun sovelluksiin kaikkialla maailmassa, ja siten parantaa meriteollisuuden ympäristösuorituskykyä. Elokuussa Wärtsilä ja suomalainen Gasum solmivat yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on kehittää maakaasun käyttöä, jakelua ja huoltoratkaisuja meri- ja maasovelluksissa. Wärtsilä tarjoaa kaasun arvoketjuun liittyvää teknistä tietotaitoa, kun taas Gasumilla on asiantuntemus maa- ja biokaasun jakelusta ja myynnistä. Laivasovelluksissa käytettävän nesteytetyn maakaasun kehittämisessä hyödynnetään myös Gasumin tytäryhtiön Skangasin asiantuntemusta. Skangas on johtava toimija pohjoismaisilla LNG-markkinoilla. Marraskuussa Wärtsilä ja ranskalainen monikansallinen energiayhtiö ENGIE allekirjoittivat sopimuksen ratkaisujen ja palveluiden kehittämisestä pienikokoisille LNG-sovelluksille. ENGIE:n vankka kokemus LNG:n jakelusta ja Wärtsilän tekninen asiantuntemus, insinööritaito ja rakennusosaaminen antavat erinomaiset lähtökohdat yhteisten ratkaisujen ja palveluiden kehittämiseen, jotka tukevat siirtymistä kohti vähähiilistä taloutta.

Tutkimus ja tuotekehitys, tuotelanseeraukset

Vuoden 2016 aikana Wärtsilä on kiinnittänyt paljon huomiota sekä tuote- että ratkaisuinnovaatioihin, erityisesti hyötysuhteen kehittämiseen, polttoainejoustavuuteen ja ympäristövaikutusten alentamiseen. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen liittyvät kulut olivat yhteensä 131 milj. euroa, joka vastaa 2,7% liikevaihdosta.

Tammikuussa Wärtsilä ja Cavotec sopivat alkavansa kehittää ensimmäisenä maailmassa konseptia, jossa induktiivinen lataus yhdistetään automaattiseen kiinnitykseen. Wärtsilä on kehittänyt induktiiviseen sähkövirran siirtoon perustuvan langattoman latausjärjestelmän. Cavotec puolestaan tarjoaa automatisoituja kiinnitysjärjestelmiä usealle alustyyppille, kelajärjestelmiä, sekä mahdollisuuden liittää alus sataman sähköverkkoon. Yhdistämällä vahvuutensa ja osaamisensa yhtiöt kehittävät integroidun langattoman lataus- ja kiinnitysjärjestelmän Wärtsilän suunnitteleminen alusten käyttöön.

Maaliskuussa Wärtsilä lanseerasi kokonaiskonseptin nolla- tai vähäpäästöisten, innovatiivisten ja kustannustehokkaiden lauttojen sarjaan. Suunnitellut lautat ovat erittäin energiatehokkaita ja vastukseltaan alhaisia sekä vedenpinnan ylä- että alapuolella. Lautat ovat joko täysin akkukäyttöisiä tai akku-moottorihybridejä. Jälkimmäisissä käytetään polttoaineena joko nesteytettyä maakaasua tai biopolttainetta.

Päivitetty Wärtsilä Nacos Platinum -navigaatio-, automaatio- ja hallintajärjestelmät lanseerattiin syyskuussa. Uusiin ominaisuuksiin kuuluu älykäs reitin suunnittelu, joka huomioi sää- ja meriolosuhteet ja mahdollistaa siten merkittävät polttoainesäästöt sekä optimaalisen tehon ja reittivalinnan. Syyskuussa Eniram esitteli aluskannan suorituskyvyn monitorointipalvelun, SkyLightin. Sen avulla laivanomistajat voivat seurata alusten ja aluskannan suorituskykyä. Ratkaisu mahdollistaa myös raportoinnin, suunnittelun ja kulujen optimoinnin.

Kolmannen neljänneksen aikana Wärtsilä lanseerasi QuantiServin, joka tarjoaa kunnostuspalveluja, paikan päällä tapahtuvaa huoltoa ja korjaustöitä sekä tarkastuspalveluja merenkulku- ja energiamarkkina-asiakkaille, jotka käyttävät useiden eri valmistajien laitteistoja.

Wärtsilän Services-liiketoiminta on laajentanut merenkulun huoltosopimuskonseptiaan lanseeraamalla elinkaariratkaisut. Innovatiivinen ja kattava konsepti optimoi merenkulku- ja offshore-asiakkaiden asennusten tehokkuuden ja suorituskyvyn. Se sisältää digitaalisen Wärtsilä Genius -huoltoportfolion, joka lanseerattiin vuoden 2015 loppupuolella. Elinkaariratkaisuihin keskittyvää tarjontaa laajennettiin marraskuussa esittelemällä voimalaitostoimijoille taattuun suorituskykytasoon sidottuja ratkaisuja, joissa Wärtsilä takaa asiakkaan operoiman voimalaitoksen luotettavuuden ja käytettävyyden kiinteään hintaan.

Uudelleenjärjestelyohjelmat

Heinäkuussa 2015 ilmoitetut Marine Solutions -liiketoiminnan organisaatiojärjestelyt on saatu päätökseen. Järjestelyiden tavoitteena oli vähentää 600 työpaikkaa maailmanlaajuisesti meriteollisuuden heikon globaalin markkinatilanteen vuoksi.

Huhtikuussa 2016 Wärtsilä ilmoitti ryhtyvänsä uusiin järjestelyihin mukauttaakseen organisaatiotaan uusien alusten heikentyneen markkinatilanteeseen ja merenkulku- ja energiamarkkinoiden vaikeaan kilpailuympäristöön. Organisaatiojärjestelyjen myötä vähennetään noin 550 työpaikkaa ja keskitetään moottoreiden tuotekehitys Suomeen. Järjestelyt etenevät suunnitellusti.

Kun uudelleenjärjestelyt on saatu päätökseen, niiden odotetaan johtavan noin 90 miljoonan euron vuosittaisiin säästöihin. Säästöjä oli saatu vuoden 2016 lopussa noin 60 miljoonaa euroa, joista 7 miljoonaa euroa toteutui vuonna 2015. Säästötavoitteiden odotetaan täyttyvän vuoden 2017 loppuun mennessä. Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kertaluonteiset kustannukset ovat arviolta 75-80 miljoonaa euroa, joista 19 miljoonaa euroa kirjattiin vuodelle 2015. Tammi-joulukuussa 2016 kirjattiin 48 miljoonaa euroa uudelleenjärjestelyihin liittyviä kustannuksia.

Wärtsilän tavoitteena on jatkuvasti pyrkiä kustannustehokkaampiin tapoihin toimia ja mukauttaa toimintaansa markkinaolosuhteiden mukaisesti. Tämän myötä Marine Solutions -liiketoiminnassa toteutettavien paikallisten toimien odotetaan johtavan noin 45 milj. euron lisäsäästöihin. Säästöt alkavat toteutua vuonna 2017 ja vaikuttavat täysimääräisesti vuoden 2018 loppuun mennessä. Näihin liittyvien kertaluonteisten kustannusten arvioidaan olevan noin 35 milj. euroa, josta suurin osa odotetaan toteutuvan vuonna 2017.

Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstömäärä joulukuun 2016 lopussa oli 18.011 (18.856). Keskimääräinen henkilöstömäärä tammi-joulukuussa oli 18.332 (18.565). Marine Solutions -liiketoiminnassa työskenteli 6.074 (6.847) henkilöä, Energy Solutions -liiketoiminnassa 903 (959) ja Services-liiketoiminnassa 10.567 (10.592) henkilöä.

Wärtsilän henkilöstöstä 19% (19) työskenteli Suomessa ja 39% (39) muualla Euroopassa. Koko henkilöstöstä 28% (28) työskenteli Aasiassa, 11% (10) Amerikassa ja 4% (4) muissa maissa.

Muutokset ylimmässä johdossa

Wärtsilä nimitti Marco Ryanin (50) Chief Digital Officeriksi ja Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunnan jäseneksi 26.9.2016 alkaen.

Kestävä kehitys

Erilaisten teknologioiden ja erikoistuneiden palveluiden ansiosta Wärtsilällä on hyvät valmiudet vähentää luonnonvarojen käyttöä ja päästöjä sekä auttaa asiakkaitaan varautumaan uusiin lainsäädännöllisiin vaatimuksiin. Wärtsilän tutkimus- ja tuotekehitystoiminnot keskittyvät jatkossakin kehittyneisiin ympäristöteknologioihin ja ratkaisuihin. Wärtsilä on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitteen ihmisoikeuksia, työvoimaa, ympäristöä ja korruption torjuntaa koskevia peruseriaatteita. Wärtsilän osake sisältyy useisiin kestävän kehityksen osakeindekseihin.

Alusten painolastivesien käsittelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus solmittiin syyskuussa 2016, ja se astuu voimaan 8.9.2017. Wärtsilä on kehittänyt oma-aloitteisesti Aquarius-sarjan painolastiveden käsittelyjärjestelmiään, joissa hyödynnetään kahta vedenkäsittelytekniikkaa. Aquarius-UV-järjestelmässä vesi desinfioidaan ultraviolettisäteilyllä, kun taas Aquarius-EC-järjestelmässä vesi desinfioidaan natriumhypokloriitilla, jota tuotetaan sivuvirtauksen sähkökloorauksella. Molemmat järjestelmät ovat IMO:n tyyppihyväksymiä, ja niitä voidaan käyttää sekä turvallisilla että riskialttiilla alueilla. Niillä on myös Yhdysvaltain rannikkovartioston Alternate Management System (AMS) -hyväksyntä.

Lokakuussa IMO:n Marine Environmental Protection Committee (MEPC) päätti ottaa käyttöön merenkulun polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevan maailmanlaajuisen ylärajan. Vuoden 2020 tammikuussa voimaan astuva määräys rajoittaa merenkulun polttoaineiden rikkipitoisuuden 0,5%:iin. Tämä edellyttää, että alukset käyttävät polttoaineenaan LNG:n kaltaisia puhtaampia polttoaineita tai asentavat ympäristötekniikkaa. Wärtsilän rikkipesurijärjestelmien yli 200.000 käyttötuntia sekä laaja kaasua- ja monipolttoainemoottoritekniikan tarjoama antaa Wärtsilälle hyvän aseman auttaa merenkulun asiakkaitaan täyttämään uusien ympäristömääräysten vaatimukset.

Vuonna 2016 Wärtsilä pääsi Dow Jonesin kestävä kehityksen indekseihin (DJSI). Wärtsilä on mukana sekä DJSI World-että DJSI Europe -indeksissä. Yrityksiä valitaan DJSI:iin talouteen, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvän toiminnan perusteella. Valintakriteerejä ovat muun muassa yrityksen hallinnointitapa, riskienhallinta, brändinhallinta, ilmastonmuutoksen torjunta, toimitusketjujen standardit sekä työntekijöihin sovellettavat käytännöt. Wärtsilä valittiin myös jälleen Ethibel EXCELLENCE Investment -rekisteriin ja se pääsi ensimmäistä kertaa mukaan Ethibel PIONEER -rekisteriin.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Tammi-joulukuun 2016 aikana Wärtsilän osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä 98.870.222 kappaletta, ja vaihdettujen osakkeiden arvo oli 3.826 miljoonaa euroa. Wärtsilän osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla, kuten Chi-X:ssä, Turquoise:ssa ja BATS:ssä. Osakkeita vaihdettiin näillä vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla yhteensä 91.947.606 kappaletta.

Osakkeet Nasdaq Helsingissä

31.12.2016			Osake- ja äänimäärä	Osakevaihto 1-12/2016
WRT1V			197 241 130	98 870 222
1.1. - 31.12.2016				
	Ylin	Alin	Keskikurssi ¹	Päätös
Osakekurssi	43,44	33,90	38,68	42,68
¹ Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi				
			31.12.2016	31.12.2015
Markkina-arvo, MEUR			8 418	8 314
Ulkomaalaisomistus, %			55,0	51,9

Liputusilmoitukset

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 aikana BlackRock Inc. ilmoitti Wärtsilälle alla olevista omistusmuutoksista. BlackRock, Inc.:n kokonaisomistus Wärtsilän osakkeista ja äänistä pysyi yli 5%:n koko katsauskauden ajan.

Julkaisupäivä	Tapahtumapäivä	Osakkeenomistaja	Kynnys	Suora omistus, %	Kokonaisomistus, %
29.4.2016	27.4.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	4,88	5,01
6.5.2016	3.5.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,01	5,13
26.8.2016	25.8.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
19.9.2016	16.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,00	5,01
22.9.2016	21.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
26.9.2016	23.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,05	5,06
15.12.2016	14.12.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Wärtsilän 3.3.2016 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilivuodelta 2015. Yhtiökokous vahvisti osingoksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti 1,20 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 14.3.2016.

Yhtiökokous päätti hallituksen jäsenmääräksi kahdeksan. Hallituksen jäseniksi valittiin Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson, Tom Johnstone, Mikael Lilius, Risto Murto, Gunilla Nordström ja Markus Rauramo.

Tilintarkastajaksi vuodelle 2016 valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen hankkimisesta. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen luovuttamisesta. Luovuttamisvaltuutus on voimassa kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä, ja se kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 5.3.2015 antaman valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan. Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajalla on etuoikeus hankkia yhtiön omia osakkeita.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 2§:n seuraavaan muotoon:

”Yhtiön toimialana on kehittää, valmistaa ja myydä kone- ja sähkötekniisiä tuotteita, laitoksia ja järjestelmiä, myydä varaosia sekä tarjota käyttö- ja huoltopalveluja merenkulkuun ja energiamarkkinoille joko suoraan tai tytär- ja osakkuusyhtiöitä käyttäen. Yhtiö voi myös tarjota rahoitus-, suunnittelu- ja konsultointipalveluja sekä harjoittaa muuta teollista ja kaupallista liiketoimintaa. Yhtiö voi harjoittaa arvopaperikauppaa ja muuta sijoitustoimintaa.”

Yhtiöjärjestyksen 8§ päätettiin muuttaa siten, että yhtiökokouskutsu voidaan julkaista yhtiön internetsivuilla tai vähintään kahdessa hallituksen määräämässä Suomessa yleisesti ilmestyvässä päivälehdessä.

Lahjoitukset korkeakouluille

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1.300.000 euron suuruisista lahjoituksista korkeakouluille ja yliopistoille vuosien 2016–2017 aikana. Merkittävin lahjoituksen saaja olisi Aalto-yliopisto.

Hallituksen järjestäytyminen

Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajaksi Mikael Liliuksen ja varapuheenjohtajaksi Sune Carlssonin. Hallitus päätti perustaa tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan. Hallitus valitsi keskuudestaan valiokuntiin seuraavat jäsenet:

Tarkastusvaliokunta:

Puheenjohtaja Markus Rauramo, Maarit Aarni-Sirviö, Risto Murto

Nimitysvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Kaj-Gustaf Bergh, Tom Johnstone, Risto Murto

Palkitsemisvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Maarit Aarni-Sirviö, Tom Johnstone

Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus esittää, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkona 1,30 euroa osakkeelta. Emo-yhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 1.097.420.182,01 euroa, josta tilikauden voitto on 281.705.697,79 euroa. Osinkoon oikeuttavia osakkeita on 197.241.130 kappaletta. Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan osakkaille, jotka ovat täsmäytyspäivänä 6.3.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osaksluetteloon. Hallitus ehdottaa osingonmaksupäiväksi 13.3.2017. Toinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan syyskuussa 2017 osakkaille, jotka ovat täsmäytyspäivänä merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osaksluetteloon. Hallitus päättää 12.9.2017 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingon täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sääntöjen mukaisesti. Nykyisen järjestelmän mukaan osingon täsmäytyspäivä olisi 14.9.2017 ja osingon maksupäivä 21.9.2017. Mikäli Euroclear Finland Oy on ottanut uuden arvopaperikeskuksen ydinjärjestelmän käyttöön ennen hallituksen kokousta syyskuussa 2017, osingon maksupäivän odotetaan aikaistuvan muutamalla päivällä.

Vuosikertomus 2016, johon sisältyvät tilinpäätös ja hallituksen toimintakertomus, on saatavilla yhtiön verkkosivuilla www.wartsila.com ja osoitteesta www.wartsilareports.com viikolla 6.

Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät

Voimantuotannon markkinoilla pääasiallinen kysynnän kehitystä uhkaava riski on hidas talouskasvu. Geopoliittiset jännitteet tai merkittävät valuuttakurssimuutokset voivat myös hidastaa asiakkaiden päätöksentekoa. Öljyn matala hinta vaikuttaa kansallisen infrastruktuurin kehityshankkeisiin öljyyn ja kaasuun perustuvissa talouksissa, etenkin Lähi-idässä ja Venäjällä. Hinnoitteluun kohdistuvat paineet ovat haastavan kilpailuympäristön vuoksi yhä riski.

Merenkulun markkinoilla maailmantalouden lyhyen aikavälin heikot kehitysnäkymät, ylikapasiteetti ja rahtitonnioston alhainen kysyntä estävät perinteisiä merenkulkumarkkinoita elpymästä. Taloudellinen ja poliittinen epävarmuus sekä kehittyvät teknologiat ja innovaatiot haastavat nykyisiä liiketoimintamalleja ja kaupankäynnin tapoja. Viimeaikaisesta öljyn hinnan noususta huolimatta öljyn ja kaasun ylitarjonta sekä öljy-yhtiöiden supistuneet investoinnit rajoittavat yhä offshore-investointeja. Offshore-tuontanto kohtaa yhä lisääntyvää kilpailua alhaisen kustannusten onshore- ja liusketuotannolta. Lisäksi lisääntyneen energiatehokkuuden ja muiden energialähteiden käytön lisääntymisen odotetaan haastavan raakaöljyn kysynnän kasvun. Laivanrakennuksen hintojen lasku voi aiheuttaa painetta telakoiden alihankkijoiden hinnoitteluun. On mahdollista, että alustilauksia perutaan. Neuvottelut olemassa olevien sopimusten toimitusaikojen pidentämisestä vaikuttavat kuitenkin olevan suurempi telakoiden tilauskirjoihin liittyvä riski.

Services-liiketoiminnassa kysynnän kehitystä uhkaavat pääasiassa maailmantalouden hidaskasvu ja tiettyjen alueiden poliittinen epävakaus. Haastavat olosuhteet tietyillä merenkulun markkinoilla ovat myös mahdollinen riski.

Konserniyhtiöt ovat vastaajina eräissä oikeusjutuissa, jotka liittyvät konsernin normaaliin liiketoimintaan. Oikeusjutut koskevat muun muassa sopimus- ja muita vastuita, työsuhdeasioita, omaisuusvahinkoja sekä hallintoasioita. Konserni saa ajoittain erisuuruisia ja vaihtelevassa määrin perusteltuja korvausvaatimuksia. Eräs saaduista vaatimuksista on erityisen suuri. Konsernin periaatteisiin kuuluu varausten tekeminen vaatimusten sekä oikeudenkäyntien ja väliliesmenettelyjen varalta silloin, kun epäsuotuisa lopputulos on todennäköinen ja kulujen suuruus voidaan kohtuullisella varmuudella arvioida.

Vuosikertomus sisältää perusteellisen kuvauksen Wärtsilän riskeistä ja riskienhallinnasta.

Wärtsilän tilinpäätöstiedote 2016

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti noudattaen samoja laadintaperiaatteita ja laskentamenetelmiä kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä. Kaikki luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen summa voi poiketa esitetystä summasta.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä, mikä vaikuttaa taseen varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvoista.

IFRS-standardimuutokset

Vuonna 2016 konserni on soveltanut muutettua standardia **IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen** - Disclosure Initiative. Muutokset selventävät olennaisuuden periaatteen käytännön soveltamista ja harkinnan käyttöä siinä, missä liitetiedossa informaatiota esitetään ja missä järjestyksessä liitetiedot esitetään. Tämä on vaikuttanut hieman konsernitilintilinpäätöksen esittämiseen.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Vuonna 2017 konserni soveltaa seuraavia uusia tai uudistettuja IASB:n julkaisemia standardeja.

Uusi **IFRS 9 Rahoitusinstrumentit** korvaa nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit - kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9:ään sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta, uudet yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset sekä uusi odotettuja luottotappioita koskeva kirjanpitokäsittelymalli, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty.

Konserni on selvittänyt IFRS 9:n vaikutuksia ja odottaa joitain muutoksia suojauslaskentaan liittyvissä prosesseissa ja esittämistavoissa. Uusi malli yhdistää kirjanpitokäsittelyn riskienhallintaan ja sallii nettosuojauksen, jonka seurauksena kirjattavat voitot ja tappiot esitetään erillisellä rivillä konsernin tuloslaskelmassa. Rahoitusvarojen arvonalentumista koskeva muutos koskee pääasiassa myyntisaamisiin liittyvien luottotappioiden kirjaamista elinkaarimallin avulla. Konserni arvioi, että standardin käyttöönoton aiheuttamat oman pääoman ja myyntisaamisten oikaisut eivät ole arvoltaan merkittäviä. Vertailukauden muita lukuja ei oikaista.

Muutoksilla standardiin **IAS 7 Rahavirtalaskelmat*** - Disclosure Initiative pyritään selventämään IAS 7:n rahoitustoimintojen tilinpäätöstietoja siten, että tilinpäätöksen lukijat voisivat paremmin arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaikutteisten velkojen muutoksia. Esimerkiksi rahoitustoimintaan liittyvien velkojen alku- ja loppusaldot täsmäytetään jatkossa erillään muiden saamisten ja velkojen muutoksista. Muutoksilla on vaikutusta konsernitiilinpäätöksen liitetietoihin.

Muutokset **IAS 12:een Tuloverot*** - Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista selkeyttävät vaatimuksia, jotka liittyvät käypään arvoon kirjattavista velkainstrumenteista kirjattuihin laskennallisiin verosaamisiin. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja tullaan soveltamaan vuonna 2018 tai myöhemmin voimaantulopäivästä riippuen.

Uusi **IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista** (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): IFRS 15 luo kattavan viitekehyksen sen määrittämiseksi, voidaanko myyntituottoja tulouttaa, kuinka paljon ja milloin. IFRS 15 korvaa voimassaolevan tuloutusta koskevan ohjeistuksen, mm. IAS 18:n Tuotot ja IAS 11:n Pitkäaikaishankkeet. IFRS 15:n mukaan yhteisön on kirjattava myyntituotot sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan.

Konserni on selvittänyt IFRS 15:n käyttöönoton vaikutuksia ja arvioi sen alustavasti muuttavan kahden liiketoimintalinjan tuloutustapaa (pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset sekä öljy ja kaasu -liiketoiminnan pitkäaikaishankkeet).

Pitkäaikaisissa käyttö- ja huoltosopimuksissa asiakkaalle tuotetaan hyötyä ajan kuluessa sopimuskauden aikana. Tällä hetkellä valmiusaste määritetään sopimuksissa määriteltyjen suoritettujen palveluiden perusteella. IFRS 15:n mukaisesti myyntituottoja tullaan kirjaamaan syntyneiden menojen perusteella ajan kuluessa. Tavanomaiset huoltoaikataulut huomioiden sopimuskohtainen tuloutus tulee viivästyämään, mutta koska konsernilla on laaja portfolio sopimuskauden eri vaiheissa olevia sopimuksia, vaikutus konsernin liikevaihtoon tasoittuu vuosien välillä.

Kaasuratkaisujen myyntiprojekteissa, joissa asiakkaalle arvoa tuottavat pääasiassa projektisuunnittelu, hankintatoimi sekä projektin johtaminen ja joissa varsinainen valmistus on ulkoistettu, valmiusaste määritetään tällä hetkellä työsuoritteiden perusteella. IFRS 15:n mukaisesti myyntituottoja tullaan kirjaamaan syntyneiden menojen perusteella ajan kuluessa. Muutos viivästyttää sopimuskohtaista tuloutusta huomattavasti, mutta myös tässä portfolion koostuminen sopimuskauden eri vaiheissa olevista sopimuksista lieventää vaikutusta konsernin liikevaihtoon.

Vuodesta riippuen nämä kaksi liiketoimintalinjaa kattavat noin 10-15% konsernin liikevaihdosta. Muutosten arvioitu oikaisuvaikutus omaan pääomaan on noin -10 milj. euroa.

Muutokset standardiin **IFRS 2 Osakeperusteiset maksut*** - Clarification and Measurement of Sharebased Payment Transactions (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät eräiden osakeperusteisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat seuraavia osa-alueita: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset standardiin **IFRS 4 Vakuutusopimukset*** - Applying IFRS 9 Financial Instruments with IFRS 4 Insurance Contracts (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohtina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän väliaikaisen yhteensopimattomuuden ja volatiliteetin helpottamiseksi. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uusi **IFRS 16 Vuokrasopimukset*** (sovellettava 1.1.2019 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): IFRS 16 -standardi muuttaa vuokrasopimusten kirjanpitokäsittelyä edellyttämällä vuokralle ottajilta operatiivisten vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveloitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä, mikäli asiakas kontrolloi vuokraamansa hyödykkeen käyttöä sopimuksen voimassaoloajan. Nämä erät poistetaan ja niihin liittyvät korot kirjataan tuloslaskelmaan vuokrasopimusten voimassaoloaikana.

Sovellettaessa IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia, operatiivisista vuokrasopimuksista tällä hetkellä tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattavat kustannukset siirtyvät poistoihin ja koron osuus rahoituskuluihin. Sopimusten taseeseen kirjaamisen seurauksena myös konsernin tasearvot muuttuvat, aiheuttaen jonkin verran muutoksia tunnuslukuihin. Konserni arvioi vaikutuksia parhaillaan.

* Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Tässä tilinpäätöstiedotteessa esitetyt vuositason luvut ovat tilintarkastettuja.

Konsernin tuloslaskelma

MEUR	2016	2015	10-12/ 2016	10-12/ 2015
Jatkuvat toiminnot				
Liikevaihto	4 801	5 029	1 559	1 590
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-134	-77	-172	-343
Valmistus omaan käyttöön	2	6	-2	1
Liiketoiminnan muut tuotot	55	51	15	18
Materiaalit ja palvelut	-2 353	-2 603	-675	-572
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-1 159	-1 159	-317	-313
Poistot ja arvonalentumiset	-138	-124	-34	-33
Liiketoiminnan muut kulut	-556	-553	-148	-153
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	14	17	5	6
Liiketulos	532	587	231	202
Rahoitustuotot	19	11	2	7
Rahoituskulut	-72	-45	-7	-10
Tulos ennen veroja	479	553	226	199
Tuloverot	-123	-124	-55	-41
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista	357	429	172	159
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		22		
Tilikauden nettotulos	357	451	172	159
Jakautuminen:				
emoyhtiön osakkeenomistajat	352	444	172	157
määräysvallattomat omistajat	4	7		2
	357	451	172	159
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu):				
Tulos/osake, jatkuvat toiminnot, euroa	1,79	2,14	0,87	0,79
Tulos/osake, lopetetut toiminnot, euroa		0,11		
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	1,79	2,25	0,87	0,79

Laaja tuloslaskelma

MEUR	2016	2015	10-12/ 2016	10-12/ 2015
Tilikauden nettotulos	357	451	172	159
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen:				
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuusperustaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-12	7	1	9

Verot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	3	-2		-2
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-9	5		7
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Muuntoerot				
emoyhtiön omistajille kuuluva osuus	-52	20	14	12
määräysvallattomien omistajien osuus	-1	2		
Osakkuus- ja yhteisyritysten osuus laajasta tuloksesta	1	3	-1	3
Rahavirran suojaukset			-20	2
arvonmuutokset	-16	-23		
siirretty tuloslaskelmaan	58	21		
Verot eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Rahavirran suojaukset			5	-2
arvonmuutokset	4	4		
siirretty tuloslaskelmaan	-14	-5		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-21	21	-2	15
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-30	26	-1	22
Tilikauden laaja tulos yhteensä	327	477	170	181
Laajan tuloksen jakautuminen:				
emoyhtiön osakkeenomistajat	323	468	170	178
määräysvallattomat omistajat	3	9		3
	327	477	170	181

Konsernin tase, varat

MEUR	31.12.2016	31.12.2015
Pitkäaikaiset varat		
Liikearvo	1 112	1 103
Aineettomat hyödykkeet	322	361
Aineelliset hyödykkeet	394	418
Sijoituskiinteistöt	12	13
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	84	89
Myytävissä olevat rahoitusvarat	15	15
Korolliset sijoitukset	6	17
Laskennalliset verosaamiset	141	157
Myyntisaamiset	13	14
Muut saamiset	18	28
Pitkäaikaiset varat yhteensä	2 116	2 215
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	1 042	1 200
Myyntisaamiset	1 220	1 394
Verosaamiset	46	51
Muut saamiset	494	396
Rahavarat	472	334
Lyhytaikaiset varat yhteensä	3 275	3 374
Varat yhteensä	5 391	5 589

Konsernin tase, oma pääoma ja velat

	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma		
Osakepääoma	336	336
Ylikurssirahasto	61	61
Muuntoerot	-57	-6
Arvonmuutosrahasto	-39	-70
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-45	-36
Kertyneet voittovarot	2 032	1 916
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	2 288	2 201
Määräysvallattomien omistajien osuus	34	41
Oma pääoma yhteensä	2 321	2 242
Velat		
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	520	492
Laskennalliset verovelat	93	102
Eläkevelvoitteet	168	161
Varaukset	44	46
Saadut ennakot	58	77
Muut velat	1	2
Pitkäaikaiset velat yhteensä	884	880
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset velat	108	232
Varaukset	206	223
Saadut ennakot	458	487
Ostovelat	502	510
Verovelat	78	82
Muut velat	833	933
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 186	2 467
Velat yhteensä	3 070	3 347
Oma pääoma ja velat yhteensä	5 391	5 589

Konsernin rahavirtalaskelma

MEUR	2016	2015	10-12/ 2016	10-12/ 2015
Liiketoiminnan rahavirta:				
Tilikauden nettotulos	357	451	172	159
Oikaisut:				
Poistot ja arvonalentumiset	138	124	34	33
Rahoitustuotot ja -kulut	53	34	5	2
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot ja muut oikaisut	-6	-27	-1	-2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-14	-17	-5	-6

Tuloverot	123	124	55	41
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	650	688	260	227
Käyttö pääoman muutos:				
Korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	89	-193	-171	-248
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	162	79	210	341
Korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-167	-229	-28	-136
Käyttö pääoman muutos	84	-343	11	-43
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	734	346	271	184
Rahoituserät ja verot:				
Korko- ja muut rahoitustuotot	36	45	4	3
Korko- ja muut rahoituskulut	-31	-29	-6	2
Maksetut verot	-127	-108	-34	-14
Rahoituserät ja verot	-121	-91	-36	-8
Liiketoiminnan rahavirta	613	255	235	176
Investointien rahavirta:				
Yrityshankinnat	-81	-258		
Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	-9	-9		-5
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-55	-79	-20	-27
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit	18	13	8	6
Myytävässä olevien rahoitusvarojen myynnit	1	1	1	1
Lopetettujen toimintojen myynti rahavaroilla vähennettynä		44		
Investointien rahavirta	-126	-288	-11	-25
Rahavirta investointien jälkeen	487	-33	224	152
Rahoituksen rahavirta:				
Pitkäaikaisten lainojen nostot	131	50		
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-91	-112	-1	-15
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-4	-16		-3
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	-125	110	-98	-46
Maksetut osingot	-250	-242		-5
Rahoituksen rahavirta	-339	-210	-100	-68
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	148	-243	125	83
Rahavarat tilikauden alussa	334	571	345	250
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-9	5	3	
Rahavarat tilikauden lopussa	472	334	472	334

Laskelma oman pääoman muutoksista

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys-	Oma
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Etuuspoh- jaisen net- tovelan uu- delleen- määrittä- misestä johtuvat erät	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	omistajien osuus	pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015	336	61	-30	-66	-65	1 723	1 960	45	2 005
Muuntoerot			23				23	2	25
Rahavirran suojaukset									
käyvän arvon nettomuutos verojen jälkeen				-20			-20		-20
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä				16			16		16
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					29	-24	5		5
Laajan tuloksen erät			23	-4	29	-24	24	2	26
Tilikauden tulos						444	444	7	451
Tilikauden laaja tulos yhteensä			23	-4	29	420	468	9	477
Liiketoimet omistajien kanssa									
maksetut osingot						-227	-227	-13	-240
Oma pääoma 31.12.2015	336	61	-6	-70	-36	1 916	2 201	41	2 242

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys-	Oma
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Etuuspoh- jaisen net- tovelan uu- delleen- määrittä- misestä johtuvat erät	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	omistajien osuus	pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016	336	61	-6	-70	-36	1 916	2 201	41	2 242
Muuntoerot			-51				-51	-1	-52
Rahavirran suojaukset									
käyvän arvon nettomuutos verojen jälkeen				-13			-13		-13
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä				44			44		44
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					-9		-9		-9
Laajan tuloksen erät			-51	31	-9		-29	-1	-30
Tilikauden tulos						352	352	4	357
Tilikauden laaja tulos yhteensä			-51	31	-9	352	323	3	327
Liiketoimet omistajien kanssa									
maksetut osingot						-237	-237	-11	-247
Oma pääoma 31.12.2016	336	61	-57	-39	-45	2 032	2 288	34	2 321

Yrityshankinnat

American Hydro Corporation

30.6.2016 Wärtsilä osti Weir-konsernilta Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimivan American Hydro Corporationin.

American Hydro on johtava laajojen laitemodernisointien sekä palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalla. Yhtiö on erikoistunut vesivoimaturbiineihin ja -pumppeihin liittyvään konsultointiin, suunnitteluun ja tarkkuutta vaativien laitteiden suorituskyvyn parantamiseen. Kauppa tukee Wärtsilän vesivoima- ja teollisuushuollon palvelutarjonnan globaalia kasvua ja laajentamista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät American Hydrosta maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	46
Kokonaishankintameno	46

Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	45
Ehdollinen vastike	1
Hankitut rahavarat	-4
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	42

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	5
Aineelliset hyödykkeet	14
Vaihto-omaisuus	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	8
Rahavarat	4
Varat yhteensä	33

Varaukset	1
Ostovelat ja muut velat	7
Varaukset ja velat yhteensä	8

Nettovarallisuus yhteensä	24
----------------------------------	-----------

Alustava liikearvo	22
---------------------------	-----------

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien asiakassuhteet ja tilauskanta) on yhteensä 5 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 8 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

22 milj. euron alustava liikearvo heijastaa vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälän osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta parantaa sen tarjontaa ja palveluita asiakkaiden suuntaan sekä tukee kasvustrategiaa ja laajentumista uusiutuviin energianlähteisiin, ja näin ollen luo Wärtsilälle uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantaa asiakkaiden toiminnan tehokkuutta. American Hydrosta kirjatus liikearvon odotetaan olevan verotuksessa pääosin vähennyskelpoinen.

Vuonna 2016 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 1 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Eniram Group

30.6.2016 Wärtsilä allekirjoitti sopimuksen suomalaisen teknologiayrityksen, Eniramin, ostosta. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Yhtiö tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan ja analytiikan ratkaisuja.

Eniram tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan teknologiaa, joka vähentää polttoaineen kulutusta ja päästöjä. Eniramin ratkaisut ovat kattava valikoima alkaen yksittäisistä trimmiä, nopeutta ja moottorin optimointia koskevista sovelluksista aina kattavaan, koko laivaston käsittävään analyysiin. Yhtiön ratkaisuja, jotka säästävät polttoainetta, parantavat kannattavuutta ja vähentävät haitallisia päästöjä, käytetään yli 270 laivassa. Eniramin pääkonttori sijaitsee Helsingissä, ja yhtiöllä on tytäryhtiöitä Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Saksassa sekä Singaporessa. Vuonna 2015 Eniramin liikevaihto ylitti 10 milj. euroa, ja yhtiöllä on 89 työntekijää maailmanlaajuisesti. Yrityshankinta tukee Wärtsilän kasvua ja vahvistaa sen olemassa olevaa digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista, erityisesti data-analytiikan, mallintamisen sekä suorituskyvyn optimoimisen osalta.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät Eniramista maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	41
Kokonaishankintameno	41

Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	41
Hankitut rahavarat	-1
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	40

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	11
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3
Rahavarat	1
Varat yhteensä	14
Korolliset velat	2
Ostovelat ja muut velat	4
Laskennallinen verovelka	2
Varaukset ja velat yhteensä	8
Nettovarallisuus yhteensä	7
Alustava liikearvo	34

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien teknologia) on yhteensä 11 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 3 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

34 milj. euron alustava liikearvo heijastaa energianhallinnan teknologian osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta mahdollistaa asiakkaiden installaatioiden optimoinnin ja paremman ennustettavuuden. Lisäksi se tarjoaa reaaliaikaista analytiikkaa. Yrityshankinnan ansiosta Wärtsilällä on vankka johtoasema meriteollisuuden digitalisaatiossa.

Vuonna 2016 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 1 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Pro forma

Jos yrityshankinnat olisivat toteutuneet 1.1.2016, olisi konsernin liikevaihto ollut johdon arvioiden mukaan 4.826 milj. euroa. Hankintojen vaikutus konsernin liikevaihtoon ei olisi ollut merkittävä. Liikevaihtoa ja liikevaihtoa määrittäessä johto arvioi, että käypien arvojen oikaisu hankintapäivänä olisivat samat, jos hankinta olisi toteutunut 1.1.2016.

Yritysmyynnit

30.6.2016 Wärtsilä myi enemmistöosuutensa Wärtsilä Ship Design Serbia doo:sta sen toimivalle johdolle. Kauppasumma ja kaupan vaikutus tilikauden nettotulokseen eivät olleet merkittäviä.

31.10.2016 Wärtsilä myi taajuusmuuttajaliiketoimintansa Suomessa toimivalle The Switchille. Kauppasumma ja kaupan vaikutus tilikauden nettotulokseen eivät olleet merkittäviä.

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma

MEUR	2016	2015
Eurooppa	1 581	1 566
Aasia	1 774	2 051
Amerikka	1 039	1 006
Muut	407	407
Yhteensä	4 801	5 029

Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

MEUR	2016	2015
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	618	643
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-35	-32
Vertailukelpoinen liikevaihto	583	612
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät:		
Henkilöstön vähentämiseen liittyvät kulut	-22	-16
Arvon alentumiset ja alaskirjaukset	-22	-1
Muut uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut	-7	-8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-51	-25
Liikevaihto	532	587

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

MEUR	2016	2015
Aineettomat hyödykkeet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 464	1 180
Valuuttakurssimuutokset	-52	28
Yrityshankinnat	71	304

Lisäykset	16	14
Poistot ja arvonalentumiset	-62	-60
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt	-3	-1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1 434	1 464
Aineelliset hyödykkeet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	431	434
Valuuttakurssimuutokset	5	-1
Yrityshankinnat	14	8
Lisäykset	38	65
Poistot ja arvonalentumiset	-76	-63
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt	-7	-12
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	405	431

Bruttoinvestoinnit

MEUR	2016	2015
Osakkeet ja yrityshankinnat	91	267
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	55	79
Yhteensä	146	346

Korolliset nettovelat

MEUR	2016	2015
Pitkäaikaiset velat	520	492
Lyhytaikaiset velat	108	232
Lainasaamiset	-7	-18
Rahavarat	-472	-334
Yhteensä	150	372

Tunnuslukuja

	2016	2015
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	1,79	2,25
Oma pääoma/osake, euroa	11,60	11,16
Omavaraisuusaste, %	47,6	44,6
Nettovelkaantumisaste	0,07	0,17
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), jatkuvat toiminnot, %	17,1	21,0
Oman pääoman tuotto (ROE), jatkuvat toiminnot, %	15,6	20,2

Henkilöstö

	2016	2015
Keskimäärin	18 332	18 565
Tilikauden lopussa	18 011	18 856

Vastuositoumukset

MEUR	2016	2015
Kiinteistökiinnitykset	10	10
Yrityskiinnitykset ja muut sitoumukset ja vakuudet	26	27
Yhteensä	36	37
Takaukset ja vastuositoumukset		
samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	921	743
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvo		
maksetaan seuraavan vuoden kuluessa	34	29
maksetaan vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	84	76
maksetaan myöhemmin	30	29
Yhteensä	1 069	876

Johdannaisten nimellisarvo

MEUR	Kokonaismäärä	josta suljettu
Koronvaihtosopimukset	165	
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	81	
Valuuttatermiinit	2 788	478
Yhteensä	3 034	478

Käyvät arvot

Arvostus käypään arvoon tilikauden lopussa:

MEUR	Tase-erien kirjanpito-arvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Myytavissä olevat rahoitusvarat (taso 3)	15	15
Korolliset sijoitukset, pitkäaikaiset (taso 2)	6	6
Muut saamiset, pitkäaikaiset (taso 2)	18	18
Johdannaiset (taso 2)	9	9
Rahoitusvelat		
Korolliset velat, pitkäaikaiset (taso 2)	520	531
Johdannaiset (taso 2)	45	45

Kvartaalitunnuslukuja

MEUR	10-12/ 2016	7-9/ 2016	4-6/ 2016	1-3/ 2016	10-12/ 2015	7-9/ 2015	4-6/ 2015	1-3/ 2015	10-12/ 2014
Tilauksetymä									
Marine Solutions	258	287	362	379	465	407	392	336	460
Energy Solutions	501	330	304	312	366	167	188	287	501
Services	565	522	527	580	572	511	579	662	561
Yhteensä	1 324	1 139	1 194	1 271	1 403	1 086	1 159	1 285	1 522

Tilaukanta tilikauden lopussa									
Marine Solutions	2 017	2 317	2 488	2 595	2 558	2 699	2 785	2 239	2 213
Energy Solutions	1 680	1 676	1 547	1 491	1 366	1 388	1 459	1 619	1 475
Services	999	1 031	1 048	1 017	958	1 026	1 081	1 073	842
Yhteensä	4 696	5 024	5 083	5 103	4 882	5 112	5 325	4 931	4 530
Liikevaihto									
Marine Solutions	509	390	433	335	598	448	354	321	552
Energy Solutions	414	177	220	132	374	243	327	182	433
Services	636	512	542	500	619	531	548	485	564
Yhteensä	1 559	1 079	1 196	967	1 590	1 222	1 230	988	1 549
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	5	2	4	3	6	5	5	2	4
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	262	132	131	93	224	170	144	106	202
prosentteina liikevaihdosta	16,8	12,3	10,9	9,6	14,1	13,9	11,7	10,7	13,1
Poistot ja arvonalentumiset	-34	-31	-42	-31	-33	-32	-30	-29	-30
hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-7	-6	-6
Vertailukelpoinen liiketulos	253	123	122	84	215	160	137	100	196
prosentteina liikevaihdosta	16,3	11,4	10,2	8,7	13,5	13,1	11,1	10,1	12,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-22	-2	-26	-1	-13	-11			-30
Liiketulos	231	122	96	83	202	149	137	100	166
prosentteina liikevaihdosta	14,8	11,3	8,0	8,6	12,7	12,2	11,1	10,1	10,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-7	-38	-3	-2	-17	3	-18	-9
Tulos ennen veroja	226	115	58	80	199	132	140	82	157
Tuloverot	-55	-31	-17	-20	-41	-35	-31	-18	-27
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista	172	84	41	60	159	97	109	64	129
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista								22	-9
Tilikauden nettotulos	172	84	41	60	159	97	109	86	121
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,87	0,43	0,19	0,30	0,79	0,49	0,54	0,43	0,60
Bruttoinvestoinnit	20	55	60	11	32	17	279	18	25
osakkeet ja yrityshankinnat		42	49		5		262		
Liiketoiminnan rahavirta	235	189	202	-13	176	-5	47	37	212
Nettokäyttöpääoma (WCAP) tilikauden lopussa	490	540	602	709	543	522	404	296	251
Henkilöstö tilikauden lopussa									
Marine Solutions	6 074	6 305	6 443	6 681	6 847	7 101	7 217	5 587	5 603
Energy Solutions	903	920	945	958	959	966	974	975	978
Services	10 567	10 648	10 575	10 331	10 592	10 714	10 785	10 711	10 692
Muut	467	464	465	457	459	456	451	433	444
Yhteensä	18 011	18 337	18 428	18 427	18 856	19 237	19 427	17 707	17 717

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden nettotulos

osakkeiden oikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Oma pääoma/osake

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma

osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa

Omavaraisuusaste

oma pääoma

oma pääoma ja velat – saadut ennakkomaksut

x 100

Nettovelkaantumisaste

korolliset velat – rahavarat

oma pääoma

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)

tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut

oma pääoma ja velat – korottomat velat – varaukset, keskimäärin tilikauden aikana

x 100

Oman pääoman tuotto (ROE)

tilikauden nettotulos

oma pääoma, keskimäärin tilikauden aikana

x 100

Nettokäyttöpääoma (WCAP)

(vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + verosaamiset + muut korottomat saamiset)

– (ostovelat + saadut ennakot + eläkevelvoitteet + varaukset + verovelat + muut korottomat velat)

Vertailukelpoinen oikaistu EBITA

liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät – hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot

Vertailukelpoinen liiketulos

liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyvät rakennejärjestelyihin tai ovat muutoin tavalliseen liiketoimintaan kuulumattomiin tapahtumiin tai toimintoihin liittyviä kertaluonteisia kustannuksia

26.1.2017

Wärtsilä Oyj Abp

Hallitus